

Γνωμοδότηση του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων για την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. [...] (για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα) [COM(2008) 825]

(2009/C 229/02)

Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ιδίως το άρθρο 286,

την Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 8,

τον δηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών⁽¹⁾,

την κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των⁽²⁾ δεδομένων αυτών, και ιδίως το άρθρο 41,

ν αίτηση γνωμοδότησης σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 2 του κανονισμού αρ. (ΕΚ) 45/2001, την οποία έλαβε στις 3 Δεκεμβρίου 2008 από την Επιτροπή,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ:

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Διαβούλευση με τον ΕΕΠΔ

1. Η πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. [...] (για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα) (εφεξής «Πρόταση» ή «Πρόταση της Επιτροπής») απεστάλη από την Επιτροπή στον ΕΕΠΔ προς έκδοση σχετικής γνωμοδότησης στις 3 Δεκεμβρίου 2008, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αρ. 45/2001. Η εν λόγω αίτηση γνωμοδότησης θα πρέπει να αναφέρεται ρητά στο προοίμιο του κανονισμού.
2. Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση, ο ΕΕΠΔ συνέβαλε στην πρόταση αυτή σε προηγούμενο στάδιο, πολλά δε από τα

σημεία τα οποία έδιξε ανεπίσημα ελήφθησαν υπόψη στο οριστικό κείμενο της Επιτροπής.

Η πρόταση στο γενικό της πλαίσιο

3. Ο κανονισμός (ΕΚ) αρ. 2725/2000, της 11ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» (εφεξής «ο κανονισμός EURODAC») ετέθη σε ισχύ στις 15 Δεκεμβρίου 2000. Το EURODAC, ένα σύστημα τεχνολογίας των πληροφοριών κοινοτικής κλίμακας, δημιουργήθηκε⁽³⁾ για να διευκολύνει την εφαρμογή της Σύμβασης του Δουβλίνου η οποία αποσκοπούσε στη θέσπιση σαφούς και λειτουργικού μηχανισμού για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους όσον αφορά αιτήσεις παροχής ασύλου που υποβάλλονται σε ένα από τα κράτη μέλη. Η Σύμβαση⁽⁴⁾ του Δουβλίνου εν συνεχεία αντικαταστάθηκε από κοινοτική πράξη, τον κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) αρ. 343/2003, της 18ης Φεβρουαρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου η οποία υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας (εφεξής «κανονισμό του Δουβλίνου») ⁽⁵⁾. Το EURODAC άρχισε να λειτουργεί στις 15 Ιανουαρίου 2003.
4. Η πρόταση αποτελεί αναθεώρηση του κανονισμού EURODAC και του εκτελεστικού του κανονισμού, κανονισμού αρ. (ΕΚ) 407/2002 του Συμβουλίου, και αποσκοπεί μεταξύ άλλων στα εξής:
 - αποτελεσματικότερη εφαρμογή του κανονισμού EURODAC,
 - εξασφάλιση συνοχής με το κεκτημένο το οποίο έχει αναπτυχθεί στον τομέα του ασύλου μετά την έκδοση του προαναφερόμενου κανονισμού,
 - ενημέρωση διαφόρων διατάξεων λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις μετά την έκδοση του κανονισμού,
 - θέσπιση νέου διαχειριστικού πλαισίου.
5. Θα πρέπει να τονισθεί επίσης ότι μεταξύ των βασικών στόχων της πρότασης είναι η κατοχύρωση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως δε της προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Στην παρούσα γνωμοδότηση εξετάζεται αναλυτικά το ερώτημα αν οι διατάξεις της παρούσας πρότασης ανταποκρίνονται καταλλήλως σε αυτόν το στόχο.

⁽³⁾ ΕΕ L 316 της 15.12.2000, σ. 1.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 50 της 25.2.2003, σ. 1.

⁽⁵⁾ Ο κανονισμός του Δουβλίνου επανεξετάζεται επίσης επί του παρόντος [COM(2008) τελικό], 3.12.2008 (αναδιατυπωμένη μορφή). Ο ΕΕΠΔ έχει εκδώσει επίσης γνωμοδότηση ως προς την πρόταση του Δουβλίνου.

⁽¹⁾ ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31.

⁽²⁾ ΕΕ L της 8 12.1.2001, σ. 1.

6. Η πρόταση λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα της έκθεσης της Επιτροπής σχετικά με την αξιολόγηση του συστήματος του Δουβλίνου του Ιουνίου 2007 (εφεξής «έκθεση αξιολόγησης»), η οποία καλύπτει τα πρώτα τρία έτη λειτουργίας του EURODAC (2003-2005).
7. Ενώ αναγνωρίζει ότι το σύστημα που θεσπίζεται στον κανονισμό έχει εφαρμοσθεί μάλλον ικανοποιητικά στα κράτη μέλη, η έκθεση αξιολόγησης της Επιτροπής επισήμανε διάφορα θέματα που αφορούν την αποτελεσματικότητα των ισχυουσών διατάξεων τονίζοντας εκείνα τα οποία χρήζουν αντιμετώπισης προκειμένου να βελτιωθεί το σύστημα EURODAC και να διευκολυνθεί η εφαρμογή του κανονισμού του Δουβλίνου. Ειδικότερα, στην έκθεση αξιολόγησης αναφέρθηκε η συνεχιζόμενη καθυστέρηση στη διαβίβαση δακτυλικών αποτυπωμάτων εκ μέρους ορισμένων κρατών μελών. Ο κανονισμός EURODAC επί του παρόντος προβλέπει μόνο πολύ αόριστη προθεσμία διαβίβασης των αποτυπωμάτων, πράγμα το οποίο μπορεί να προκαλέσει σημαντικές καθυστερήσεις στην πράξη. Αυτό έχει καίρια σημασία για την αποτελεσματικότητα του συστήματος, δεδομένου ότι κάθε καθυστέρηση στη διαβίβαση μπορεί να οδηγήσει σε αποτελέσματα αντίθετα προς τις αρχές ευθύνης που ορίζονται στον κανονισμό του Δουβλίνου.
8. Στην έκθεση αξιολόγησης υπογραμμίστηκε επίσης ότι η έλλειψη αποτελεσματικής μεθόδου αλληλοενημέρωσης των κρατών μελών σχετικά με το καθεστώς του αιτούντος άσυλο έχει οδηγήσει σε πολλές περιπτώσεις σε μη αποτελεσματική διαχείριση της απαλοιφής δεδομένων. Τα κράτη μέλη τα οποία καταχωρούν δεδομένα σχετικά με συγκεκριμένο πρόσωπο συχνά δεν γνωρίζουν ότι κάποιο άλλο κράτος μέλος προέλευσης έχει προβεί σε απαλοιφή δεδομένων και άρα δεν αντιλαμβάνονται ότι θα πρέπει και τα ίδια να απαλείψουν τα δεδομένα τους σχετικά με το αυτό πρόσωπο. Αποτέλεσμα είναι ότι δεν μπορεί να εξασφαλισθεί επαρκώς η τήρηση της αρχής «σε καμία περίπτωση δεν πρέπει δεδομένα να διατηρούνται υπό μορφή η οποία επιτρέπει την ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων επί μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από αυτό που απαιτείται για τους σκοπούς για τους οποίους συνελέγησαν τα δεδομένα».
9. Επιπλέον, με βάση την ανάλυση που περιλαμβάνει η έκθεση αξιολόγησης, ο ασαφής προσδιορισμός των εθνικών αρχών που έχουν πρόσβαση στο EURODAC έχει ως συνέπεια την παρακώλυση του έργου παρακολούθησης της Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων.
- Βασικός άξονας της γνωμοδότησης*
10. Δεδομένου του ρόλου του ως εποπτικής αρχής του EURODAC, ο ΕΕΠΑ ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για την πρόταση της Επιτροπής και τη θετική έκβαση της γενικής επανεξέτασης του συστήματος EURODAC.
11. Ο ΕΕΠΑ παρατηρεί ότι η πρόταση έχει διάφορες πτυχές που αφορούν θεμελιώδη δικαιώματα των αιτούντων άσυλο, όπως το δικαίωμα ασύλου, το δικαίωμα ενημέρωσης με την ευρύτερη έννοια, το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Ωστόσο, δεδομένης της αποστολής του ΕΕΠΑ, η παρούσα γνωμοδότηση θα εστιάζει κυρίως στα ζητήματα προστασίας δεδομένων που θίγονται από τον αναθεωρημένο κανονισμό.
- Σε αυτή τη συνάρτηση, ο ΕΕΠΑ χαιρετίζει το γεγονός ότι η πρόταση αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο σεβασμό και την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Με την ευκαιρία αυτή τονίζει ότι η εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των προσωπικών δεδομένων και της αποτελεσματικής εφαρμογής του στην πράξη θα πρέπει να θεωρείται ουσιαστική προϋπόθεση για την βελτίωση της λειτουργίας του EURODAC.
12. Η παρούσα γνωμοδότηση εξετάζει κυρίως τις ακόλουθες τροποποιήσεις του κειμένου δεδομένου ότι αυτές είναι οι πιο σημαντικές για την προστασία των προσωπικών δεδομένων:
- εποπτεία εκ μέρους του ΕΕΠΑ, μεταξύ άλλων σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η διαχείριση του συστήματος έχει ανατεθεί εν μέρει σε άλλο φορέα (όπως ιδιωτική εταιρία).
 - διαδικασία λήψης δακτυλικών αποτυπωμάτων, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού ορίων ηλικίας.
 - τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων.
- ## II. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
13. Ο ΕΕΠΑ χαιρετίζει το γεγονός ότι η πρόταση επιδιώκει την εξασφάλιση συνοχής με άλλες νομικές πράξεις που διέπουν τη θέσπιση ή/και χρήση άλλων συστημάτων ΤΠ ευρείας κλίμακας. Ειδικότερα, η κατανομή αρμοδιοτήτων όσον αφορά τη βάση δεδομένων καθώς και ο τρόπος διαμόρφωσης του μοντέλου εποπτείας στην πρόταση παρουσιάζουν συνοχή με τις νομικές πράξεις για τη θέσπιση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν II (SIS II) και το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS).
14. Ο ΕΕΠΑ σημειώνει τη συνοχή της πρότασης με την οδηγία 95/46/ΕΚ και τον κανονισμό (ΕΚ) αρ. 45/2001. Σε αυτό το πλαίσιο, ο ΕΕΠΑ χαιρετίζει ιδίως τις νέες αιτιολογικές σκέψεις 17, 18 και 19, που ορίζουν ότι η οδηγία 95/46/ΕΚ και ο κανονισμός (ΕΚ) αρ. 45/2001 εφαρμόζονται στην επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που διενεργείται κατ'εφαρμογή του προτεινόμενου κανονισμού αντιστοίχως από τα κράτη μέλη και από τα εμπλεκόμενα όργανα και οργανισμούς της Κοινότητας.
15. Τέλος, ο ΕΕΠΑ τονίζει την ανάγκη πλήρους συνοχής μεταξύ του κανονισμού EURODAC και του κανονισμού του Δουβλίνου και δράττεται της ευκαιρίας να παράσχει, με την παρούσα γνωμοδότηση, ακριβέστερες ενδείξεις όσον αφορά τη συνοχή αυτή. Σημειώνει ωστόσο ότι από μερικές απόψεις το θέμα αυτό έχει ήδη ρυθμισθεί στην πρόταση, ήτοι στην αιτιολογική έκθεση, η οποία αναφέρει ότι «η συνεκτικότητα με τον κανονισμό του Δουβλίνου (καθώς και η διευθέτηση θεμάτων που άπτονται της προστασίας δεδομένων, όπως είναι κυρίως η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας) θα εξασφαλίζεται με την ευθυγράμμιση της περιόδου αποθήκευσης δεδομένων υπηκόων τρίτων χωρών ή απάτριδων από τους οποίους λαμβάνονται δακτυλικά αποτυπώματα σε σχέση με την παράνομη διάβαση εξωτερικού συνόρου με την περίοδο μέχρι την οποία γίνεται η κατανομή της ευθύνης σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 1 του κανονισμού του Δουβλίνου επί τη βάση των εν λόγω πληροφοριών (ήτοι ένα έτος).»

III. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

III.1. Εποπτεία από τον Ευρωπαϊό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων

16. Ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει το μοντέλο εποπτείας της πρότασης, καθώς και τα ειδικά καθήκοντα τα οποία του ανατίθενται δυνάμει των άρθρων 25 και 26 της πρότασης. Σύμφωνα με το άρθρο 25 ο ΕΕΠΔ:

- «ελέγχει εάν οι δραστηριότητες επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από μέρους της διαχειριστικής αρχής διεξάγονται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό» (άρθρο 25 παράγραφος 1), και
- «μεριμνά ώστε να διενεργείται τουλάχιστον ανά τετραετία έλεγχος των δραστηριοτήτων επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα της διαχειριστικής αρχής σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα ελέγχου».

Το άρθρο 26 ρυθμίζει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών και του ΕΕΠΔ.

17. Ο ΕΕΠΔ σημειώνει επίσης ότι η πρόταση προβλέπει προσέγγιση ανάλογη με εκείνη που χρησιμοποιείται στα συστήματα SIS II και VIS: ένα πολυεπίπεδο σύστημα εποπτείας σύμφωνα με το οποίο οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων (ΑΠΔ) και ο ΕΕΠΔ ελέγχουν το εθνικό και το κοινοτικό επίπεδο αντίστοιχα, με σύστημα συνεργασίας μεταξύ των δύο επιπέδων. Ο τρόπος συνεργασίας ο οποίος προβλέπεται στην πρόταση αντικατοπτρίζει επίσης την τρέχουσα πρακτική η οποία απεδείχθη αποτελεσματική και ενθάρρυνε στενή συνεργασία μεταξύ του ΕΕΠΔ και των ΑΠΔ. Επομένως, ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει την επίσημη θέσπιση αυτού του τρόπου συνεργασίας στην πρόταση και το γεγονός ότι ο νομοδότης, κατά τη θέσπιση των σχετικών διατάξεων, εξασφάλισε τη συνοχή με τα συστήματα εποπτείας άλλων συστημάτων ΤΠ ευρείας κλίμακας.

III.2. Εξωτερική ανάθεση

18. Ο ΕΕΠΔ σημειώνει ότι η πρόταση δεν ασχολείται με το θέμα της εξωτερικής ανάθεσης μέρους των καθηκόντων της Επιτροπής σε άλλο οργανισμό ή φορέα (όπως ιδιωτική εταιρία). Εν τούτοις, η εξωτερική ανάθεση χρησιμοποιείται συχνά από την Επιτροπή στη διαχείριση και ανάπτυξη τόσο του συστήματος όσο και της υποδομής των επικοινωνιών. Ενώ η ίδια η ανάθεση δεν αντίκειται στις απαιτήσεις προστασίας των δεδομένων, χρειάζονται σημαντικές διασφαλίσεις προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι η εφαρμογή του κανονισμού 45/2001, συμπεριλαμβανομένης της εποπτείας της προστασίας των δεδομένων από τον ΕΕΠΔ, ουδόλως επηρεάζεται από την εξωτερική ανάθεση των δραστηριοτήτων. Θα πρέπει επίσης να θεσπισθούν πρόσθετες διασφαλίσεις τεχνικής φύσεως.

19. Σε αυτή τη συνάρτηση, ο ΕΕΠΔ προτείνει να προβλεφθούν στο πλαίσιο της αναθέωσης του κανονισμού EURODAC νομικές

διασφαλίσεις ανάλογες με τις προβλεπόμενες στις νομικές πράξεις SIS II, οι οποίες θα ορίζουν ότι ακόμη και όταν η Επιτροπή αναθέτει τη διαχείριση του συστήματος σε άλλη αρχή, αυτό δεν πρέπει «να θίγει το μηχανισμό αποτελεσματικού ελέγχου κατ' εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας, είτε αυτός διενεργείται από το Δικαστήριο των ΕΚ, είτε από το Ελεγκτικό Συνέδριο ή τον Ευρωπαϊό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων» (άρθρο 15 παράγραφος 7, απόφαση και κανονισμός SIS II).

20. Οι διατάξεις είναι ακόμη ακριβέστερες στο άρθρο 47 του κανονισμού SIS II το οποίο ορίζει: «Σε περίπτωση που η Επιτροπή αναθέσει τις αρμοδιότητές της σε άλλο φορέα ή άλλους φορείς (...), εξασφαλίζεται ότι ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων έχει το δικαίωμα και είναι σε θέση να εκτελεί πλήρως τα καθήκοντά του, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας διεξαγωγής επιτόπιων ελέγχων, καθώς και να ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που του έχει ανατεθεί δυνάμει του άρθρου 47 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001».

21. Οι προαναφερόμενες διατάξεις παρέχουν την απαιτούμενη σαφήνεια όσον αφορά τις συνέπειες της εν μέρει ανάθεσης των καθηκόντων της Επιτροπής σε άλλες αρχές. Ο ΕΕΠΔ προτείνει επομένως να προστεθούν στο κείμενο της πρότασης της Επιτροπής διατάξεις που επιδιώκουν τον ίδιο στόχο.

III.3. Διαδικασία λήψης δακτυλικών αποτυπωμάτων (άρθρα 3 παράγραφος 5 και 6)

22. Το άρθρο 3 παράγραφος 5 της πρότασης ορίζει τη διαδικασία λήψης δακτυλικών αποτυπωμάτων. Σύμφωνα με αυτή τη διάταξη, η διαδικασία «καθορίζεται και εφαρμόζεται σύμφωνα με την εθνική πρακτική του εκάστοτε κράτους μέλους και με τις διασφαλίσεις που ορίζουν ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού.» Το άρθρο 6 της πρότασης προβλέπει ότι για τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων ο αιτών πρέπει να έχει ηλικία τουλάχιστον 14 ετών και τα δακτυλικά αποτυπώματα λαμβάνονται το αργότερο 48 ώρες μετά την υποβολή της αίτησης.

23. Εν πρώτοις, όσον αφορά το όριο ηλικίας, ο ΕΕΠΔ τονίζει την ανάγκη συνοχής της πρότασης με τον κανονισμό του Δουβλίνου. Το σύστημα EURODAC έχει θεσπισθεί για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του κανονισμού του Δουβλίνου. Αυτό σημαίνει ότι αν η τρέχουσα αναθεώρηση του Κανονισμού του Δουβλίνου έχει τελικά αντίκτυπο στην εφαρμογή του στους ανήλικους αιτούντες άσυλο, αυτό θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται στον κανονισμό EURODAC ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Ο ΕΕΠΔ τονίζει εν προκειμένω το γεγονός ότι η πρόταση της Επιτροπής για την αναθεώρηση του κανονισμού του Δουβλίνου που υποβλήθηκε στις 3 Δεκεμβρίου 2008 [COM(2008) 825 τελικό] ορίζει τον «ανήλικο» ως «κάθε υπήκοο τρίτης χώρας η ανιθαγενή ηλικίας κάτω των 18 ετών».

24. Δεύτερον, όσον αφορά γενικότερα το ζήτημα του καθορισμού ορίου ηλικίας για τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων, ο ΕΕΠΔ θα ήθελε να επισημάνει ότι από την υπάρχουσα διαθέσιμη τεκμηρίωση συνάγεται ως επί το πλείστον το συμπέρασμα ότι η ακρίβεια της εξακρίβωσης της ταυτότητας βάσει δακτυλικών αποτυπωμάτων μειώνεται με την πάροδο της ηλικίας. Ως προς αυτό το θέμα είναι σκόπιμη η προσεκτική παρακολούθηση της μελέτης σχετικά με τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων η οποία διενεργείται στο πλαίσιο του VIS. Χωρίς να προεξοφλεί τα αποτελέσματα της μελέτης, ο ΕΕΠΔ θα ήθελε να τονίσει ήδη σε αυτό το στάδιο ότι σε όλες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων αποδεικνύεται αδύνατη ή θα οδηγούσε σε αναξίопιστα αποτελέσματα, είναι σημαντικό να προβλέπονται διαδικασίες λύσης ανάγκης, οι οποίες θα πρέπει να σέβονται πλήρως την αξιοπρέπεια του ατόμου.

25. Τρίτον, ο ΕΕΠΔ σημειώνει τις προσπάθειες του νομοθέτη για να εξασφαλίσει τη συμφωνία των διατάξεων περί λήψης δακτυλικών αποτυπωμάτων με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές απαιτήσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εφιστά ωστόσο την προσοχή στις δυσκολίες που συναντούν ορισμένα κράτη μέλη όσον αφορά τον προσδιορισμό της ηλικίας νεαρών αιτούντων άσυλο. Οι αιτούντες άσυλο ή παράνομοι μετανάστες πολύ συχνά δεν φέρουν έγγραφα ταυτότητας και προκειμένου να αποφασισθεί αν θα πρέπει να υποβληθούν στη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων πρέπει να προσδιορισθεί η ηλικία τους. Οι χρησιμοποιούμενες μέθοδοι προκαλούν πολλές συζητήσεις σε διάφορα κράτη μέλη.

26. Σε αυτή τη συνάρτηση ο ΕΕΠΔ εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι η Συντονιστική Ομάδα για την Εποπτεία του EURODAC⁽¹⁾ ανέλαβε συντονισμένη εξέταση του θέματος, τα αποτελέσματα της οποίας - τα οποία αναμένονται κατά το πρώτο εξάμηνο του 2009 - θα πρέπει να διευκολύνουν τον καθορισμό κοινών διαδικασιών εν προκειμένω.

27. Ολοκληρώνοντας επί του θέματος, ο ΕΕΠΔ θεωρεί αναγκαία τη βελτίωση του συντονισμού και της εναρμόνισης, σε επίπεδο ΕΕ, των διαδικασιών λήψης δακτυλικών αποτυπωμάτων στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό.

III.4. Καλύτερες διαθέσιμες πρακτικές (άρθρο 4)

28. Το άρθρο 4 παράγραφος 1 της πρότασης ορίζει: «Μετά από μεταβατική περίοδο, η διαχειριστική αρχή, η οποία χρηματοδοτείται από τον γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι επιφορτισμένη με την επιχειρησιακή διαχείριση του EURODAC. Η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, ότι χρησιμοποιείται για το κεντρικό σύστημα ανά πάσα στιγμή η καλύτερη διαθέσιμη τεχνολογία, με την επιφύλαξη ανάλυσης κόστους-ωφέλειας». Καίτοι ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει την οριζόμενη στο άρθρο 4 παράγραφος 1 απαίτηση, παρατηρεί ότι η έκφραση «καλύτερη διαθέσιμη τεχνολογία» η οποία αναφέρεται στην ως άνω διάταξη, θα πρέπει να αντικατασταθεί από την έκφραση «καλύτερες διαθέσιμες τεχνικές» η οποία περιλαμβάνει τόσο τη χρησιμοποιούμενη τεχνολογία όσο και τον τρόπο σχεδιασμού, οικοδόμησης, συντήρησης και λειτουργίας της εγκατάστασης.

(¹) Για λεπτομερέστερη περιγραφή του έργου και του καθεστώτος αυτής της ομάδας, βλ.: <http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/site/mySite/pid/79>. Η ομάδα αυτή ασκεί συντονισμένη εποπτεία του συστήματος EURODAC.

III.5. Πρόωρη απαλοιφή των δεδομένων (άρθρο 9)

29. Το άρθρο 9 παράγραφος 1 της πρότασης αφορά το θέμα της πρόωρης απαλοιφής των δεδομένων. Η διάταξη αυτή επιβάλλει στο κράτος μέλος προέλευσης την υποχρέωση να απαλείφει από το κεντρικό σύστημα «τα δεδομένα που αφορούν πρόσωπο το οποίο απέκτησε την ιθαγένεια οιαδήποτε κράτους μέλους πριν από την λήξη της περιόδου που αναφέρεται στο άρθρο 8» μόλις το κράτος μέλος προέλευσης λάβει γνώση ότι το πρόσωπο αυτό απέκτησε την προαναφερθείσα ιθαγένεια. Ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει την υποχρέωση απαλοιφής των δεδομένων δεδομένου ότι συμφωνεί πλήρως με την αρχή περί ποιότητας των δεδομένων. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ πιστεύει ότι η επανεξέταση αυτής της διάταξης παρέχει ευκαιρία ενθάρρυνσης των κρατών μελών να θεσπίσουν διαδικασίες που εξασφαλίζουν την αξιοπιστία και ταχεία (αυτόματη ει δυνατόν) απαλοιφή δεδομένων όταν ένα πρόσωπο αποκτά την ιθαγένεια κράτους μέλους.

30. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ θα ήθελε να παρατηρήσει ότι η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 9 που αφορά την πρόωρη απαλοιφή θα πρέπει να διατυπωθεί εκ νέου δεδομένου ότι η προτεινόμενη διατύπωση είναι ασαφής. Από άποψη ύφους, ο ΕΕΠΔ προτείνει την αντικατάσταση του όρου «αυτό» στη διάταξη από τον όρο «αυτά».

III.6. Περίοδος φύλαξης δεδομένων σχετικά με υπήκοο τρίτης χώρας ο οποίος συνελήφθη σε σχέση με την παράνομη διέλευση συνόρων (άρθρο 12)

31. Το άρθρο 12 της πρότασης αφορά την αποθήκευση των δεδομένων. Ο ΕΕΠΔ παρατηρεί ότι η θέσπιση περιόδου φύλαξης δεδομένων διαρκείας ενός έτους (αντί 2 ετών όπως προβλέπεται στο παρόν κείμενο του κανονισμού) αποτελεί καλή εφαρμογή της αρχής της ποιότητας των δεδομένων η οποία ορίζει ότι τα δεδομένα δεν πρέπει να φυλάσσονται για διάστημα μεγαλύτερο του αναγκαίου προς επίτευξη του σκοπού για τον οποίο υποβλήθηκαν σε επεξεργασία. Αποτελεί ευπρόσδεκτη βελτίωση του κειμένου.

III.7. Κατάλογος των αρχών που έχουν πρόσβαση στο EURODAC (Άρθρο 20)

32. Η διάταξη που προβλέπει τη δημοσίευση από τη διαχειριστική αρχή του καταλόγου των αρχών που έχουν πρόσβαση στα δεδομένα EURODAC είναι ευπρόσδεκτη. Θα συμβάλει στην επίτευξη μεγαλύτερης διαφάνειας και θα δημιουργήσει πρακτικό εργαλείο για την καλύτερη εποπτεία του συστήματος, π.χ. μέσω των αρχών προστασίας των δεδομένων.

III.8. Τήρηση αρχείων (άρθρο 21)

33. Το άρθρο 21 της πρότασης αφορά την τήρηση αρχείων για όλες τις πράξεις επεξεργασίας δεδομένων εντός του κεντρικού συστήματος. Η παράγραφος 2 του άρθρου 21 προβλέπει ότι τα αρχεία αυτά θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο για τον έλεγχο, ως προς την προστασία των δεδομένων, του επιτρεπτού της επεξεργασίας των δεδομένων (...). Σε αυτή τη συνάρτηση, θα μπορούσε να διευκρινισθεί ότι αυτό περιλαμβάνει και μέτρα αυτό-ελέγχου.

III.9. Δικαιώματα του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα (άρθρο 23)

34. Το άρθρο 23 παράγραφος 1 στοιχείο ε της πρότασης έχει ως εξής:

«Κάθε πρόσωπο που καλύπτεται από τον παρόντα κανονισμό ενημερώνεται από το κράτος μέλος προέλευσης (...) σχετικά με:

ε) την ύπαρξη δικαιώματος πρόσβασης σε δεδομένα που το αφορούν, και το δικαίωμα να ζητά διόρθωση ανακριβών δεδομένων που το αφορούν ή διαγραφή των δεδομένων που το αφορούν τα οποία υπέστησαν παράνομη επεξεργασία, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος να ενημερώνεται για τις διαδικασίες άσκησης αυτών των δικαιωμάτων και για τα στοιχεία επικοινωνίας με τις εθνικές εποπτικές αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 25 παράγραφος 1, οι οποίες εξετάζουν τις προσφυγές σχετικά με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

35. Ο ΕΕΠΔ σημειώνει ότι η αποτελεσματική εφαρμογή του δικαιώματος ενημέρωσης είναι ζωτική για την ορθή λειτουργία του EURODAC. Ειδικότερα, είναι ουσιαστική η παροχή ενημέρωσης κατά τρόπο που να βοηθά τον αιτούντα άσυλο να κατανοήσει πλήρως την κατάσταση του καθώς και την έκταση των δικαιωμάτων του, συμπεριλαμβανομένων των διαδικαστικών ενεργειών στις οποίες μπορεί να προβεί σε συνέχεια των διοικητικών αποφάσεων που ελήφθησαν στην περίπτωση του.

36. Όσον αφορά τις πρακτικές πτυχές της εφαρμογής του δικαιώματος, ο ΕΕΠΔ θα ήθελε να τονίσει ότι ενώ οι ΑΠΔ είναι πράγματι αρμόδιες να εξετάζουν προσφυγές σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η διατύπωση της πρότασης δεν θα πρέπει να εμποδίζει τον αιτούντα (υποκείμενο των δεδομένων) να απευθύνει την προσφυγή αρχικά στον υπεύθυνο της επεξεργασίας. Η διάταξη του άρθρου 23 παράγραφος 1 στοιχείο ε με τη σημερινή της διατύπωση φαίνεται να υποδηλώνει ότι ο αιτών θα πρέπει να υποβάλει την αίτησή του — απευθείας και σε κάθε περίπτωση — στην ΑΠΔ ενώ η πάγια διαδικασία και πρακτική στα κράτη μέλη είναι ότι ο αιτών υποβάλλει την προσφυγή του πρώτα στον υπεύθυνο της επεξεργασίας.

37. Ο ΕΕΠΔ προτείνει επίσης αναδιατύπωση του άρθρου 23 παράγραφος 1 στοιχείο ε για να διευκρινισθούν τα δικαιώματα του αιτούντος. Η προτεινόμενη διατύπωση είναι ασαφής, δεδομένου ότι μπορεί να θεωρηθεί ότι «το δικαίωμα του προσώπου να ενημερώνεται για τις διαδικασίες άσκησης αυτών των δικαιωμάτων (...)» νοείται ως μέρος του δικαιώματος πρόσβασης στα δεδομένα ή/και του δικαιώματος να ζητείται η διόρθωση ανακριβών δεδομένων. Επιπλέον, σύμφωνα με την τρέχουσα διατύπωση της προαναφερόμενης διάταξης, τα κράτη μέλη οφείλουν να ενημερώνουν το πρόσωπο που καλύπτεται από τον κανονισμό όχι για το περιεχόμενο των δικαιωμάτων του αλλά για την «ύπαρξή» τους. Δεδομένου ότι το τελευταίο αυτό σημείο είναι μάλλον θέμα ύψους, ο ΕΕΠΔ προτείνει την ακόλουθη αναδιατύπωση του άρθρου 23 παράγραφος 1 στοιχείο ε):

«Κάθε πρόσωπο που καλύπτεται από τον παρόντα κανονισμό ενημερώνεται από το κράτος μέλος προέλευσης (...) σχετικά με:

ε) το δικαίωμα πρόσβασης σε δεδομένα που το αφορούν, και το δικαίωμα να ζητά διόρθωση ανακριβών δεδομένων που το αφορούν ή διαγραφή των δεδομένων που το αφορούν τα οποία υπέστησαν παράνομη επεξεργασία, καθώς και με τις διαδικασίες άσκησης των δικαιωμάτων αυτών, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων επικοινωνίας με τις εθνικές εποπτικές αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 25 παράγραφος 1».

38. Σύμφωνα με το αυτό πνεύμα, το άρθρο 23 παράγραφος 10 θα πρέπει να τροποποιηθεί ως εξής: «Σε κάθε κράτος μέλος, η εθνική εποπτική αρχή επικουρεί, οσάκις είναι σκόπιμο (ή: κατόπιν αιτήματός του), το υποκείμενο των δεδομένων, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 4 της οδηγίας 95/46/EK, κατά την άσκηση των δικαιωμάτων του». Ο ΕΕΠΔ θα ήθελε να τονίσει και πάλι ότι η παρέμβαση της ΑΠΔ δεν θα πρέπει κατ'αρχήν να είναι αναγκαία, ενώ αντιθέτως ο υπεύθυνος της επεξεργασίας θα πρέπει να ενθαρρύνεται να ανταποκρίνεται με τον δέοντα τρόπο στις προσφυγές των υποκειμένων των δεδομένων. Το αυτό ισχύει όταν απαιτείται συνεργασία μεταξύ αρχών διαφορετικών κρατών μελών. Οι υπεύθυνοι της επεξεργασίας θα πρέπει να είναι οι κυρίως υπεύθυνοι για την εξέταση των αιτήσεων και την προς τούτο συνεργασία.

39. Όσον αφορά το άρθρο 23 παράγραφος 9, ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει όχι μόνο τον ίδιο το σκοπό της διάταξης αυτής (η οποία προβλέπει έλεγχο της χρήσης των «ειδικών ερευνών», σύμφωνα με τη σύσταση των Αρχών Προστασίας των Δεδομένων στην πρώτη τους έκδοση για τις συντονισμένες επιθεωρήσεις), αλλά σημειώνει επίσης με ικανοποίηση την προτεινόμενη διαδικασία για την επίτευξή του.

40. Όσον αφορά τις μεθόδους ενημέρωσης των αιτούντων, ο ΕΕΠΔ παραπέμπει στις εργασίες που έχουν αναληφθεί από τη συντονιστική ομάδα για την εποπτεία του Eurodac. Η ομάδα αυτή εξετάζει επί του παρόντος το θέμα στο πλαίσιο EURODAC με σκοπό να υποβάλει -μόλις γίνουν γνωστά και συγκεντρωθούν τα αποτελέσματα των εθνικών ερευνών- κατάλληλες προτάσεις κατευθυντηρίων γραμμών.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

41. Ο ΕΕΠΔ υποστηρίζει την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαράβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. [.../...] για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα.
42. Ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει το μοντέλο εποπτείας που προβλέπεται στην πρόταση καθώς και το ρόλο και τα καθήκοντα τα οποία του έχουν ανατεθεί στο πλαίσιο του νέου συστήματος. Το προτεινόμενο μοντέλο αντικατοπτρίζει την τρέχουσα πρακτική η οποία έχει αποδειχθεί αποτελεσματική.

43. Ο ΕΕΠΔ σημειώνει ότι η πρόταση επιδιώκει την επίτευξη συνοχής με άλλες νομικές πράξεις που διέπουν τη θέσπιση και χρήση άλλων συστημάτων ΤΠ ευρείας κλίμακας.
44. Ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει το γεγονός ότι η πρόταση αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και ιδίως στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Όπως αναφέρεται επίσης στη γνωμοδότηση σχετικά με την αναθεώρηση του κανονισμού του Δουβλίνου, ο ΕΕΠΔ θεωρεί την προσέγγιση αυτή ως ουσιαστική προϋπόθεση για τη βελτίωση των διαδικασιών χορήγησης ασύλου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
45. Ο ΕΕΠΔ τονίζει την ανάγκη πλήρους συνοχής μεταξύ του κανονισμού EURODAC και του κανονισμού του Δουβλίνου.
46. Ο ΕΕΠΔ παρατηρεί την ανάγκη βελτίωσης του συντονισμού και της εναρμόνισης σε επίπεδο ΕΕ των διαδικασιών λήψης δακτυ-

λικών αποτυπωμάτων, είτε αφορούν αιτούντες άσυλο είτε άλλα πρόσωπα που υπόκεινται στη διαδικασία EURODAC. Επισημαίνει κυρίως το θέμα του ορίου ηλικίας για τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων, ιδίως δε τις δυσκολίες που συναντούν ορισμένα κράτη μέλη όσον αφορά τον προσδιορισμό της ηλικίας νεαρών αιτούντων άσυλο.

47. Ο ΕΕΠΔ εμμένει στη διευκρίνιση των διατάξεων που αφορούν τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, και υπογραμμίζει ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας σε εθνικό επίπεδο είναι κυρίως υπεύθυνοι για την εξασφάλιση της άσκησης των δικαιωμάτων αυτών.

Βρυξέλλες, 18 Φεβρουαρίου 2009.

Peter HUSTINX

Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων